

Załącznik nr 1 do uchwały nr 10871/2023
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 6 listopada 2023 r.

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Procedura służąca do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Andrzej Buła

Zuzanna Donath-Kasiura

Zbigniew Kubalańca

Szymon Ogłaza

Antoni Konopka

OPOLE, PAŹDZIERNIK 2023

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
DEPARTAMENT PROGRAMOWANIA FUNDUSZY EUROPEJSKICH
OPOLE, PAŹDZIERNIK 2023 r.

SPIS TREŚCI

I. Wykaz skrótów	5
II. Analiza obszarów wsparcia programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 pod kątem powiązań z KPON.....	6
III. Obowiązek przestrzegania prawodawstwa i norm w zakresie dostępności	7
IV. Opis procedury zgłaszania podejrzeń o niezgodności projektów/operacji lub działań związanych z wdrażaniem programu regionalnego FEO 2021-2027 z KPON.....	7
V. Sposoby zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów/operacji lub działań związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 z KPON.....	11
VI. Opis procedury raportowania Komitetowi Monitorującemu program regionalny FEO 2021-2027 o przypadkach niezgodności z KPON i o zgłoszeniach dotyczących niezgodności z KPON działań współfinansowanych z FE.....	14
VII. Opis działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON skierowanych do instytucji/beneficjentów zaangażowanych we wdrażanie programu regionalnego FEO 2021-2027	15
VIII. Wykaz załączników	17

I. Wykaz skrótów

EFMRA – Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFSD+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus

FAMI- Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

FBW - Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego

FEO 2021-2027 – program regionalny *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*

FS – Fundusz Spójności

FST – Fundusz Sprawiedliwej Transformacji

IP – Instytucja Pośrednicząca FEO 2021-2027

IZ – Instytucja Zarządzająca FEO 2021-2027

IZGW - Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

KE – Komisja Europejska

KM FEO 2021-2027 - Komitet Monitorujący FEO 2021-2027

KPON – Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

MFIPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

OCRG – Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki

RFE – Rzecznik Funduszy Europejskich

UE – Unia Europejska

UP – Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

II. Analiza obszarów wsparcia programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 pod kątem powiązań z KPN

W ramach FEO 2021-2027 współfinansowanego z EFS+ oraz EFRR, co do zasady, **KPN** powinna być stosowana w całości, a w sposób szczególny zastosowanie mają następujące artykuły KPN:

- art. 5 - *Równość i niedyskryminacja,*
- art. 6 - *Niepełnosprawne kobiety,*
- art. 7 – *Niepełnosprawne dzieci,*
- art. 8 – *Podnoszenie świadomości,*
- art. 9 – *Dostępność,*
- art. 16 – *Wolność od wykorzystywania, przemocy, nadużyć*
- art. 19 – *Niezależne życie i włączenie w społeczeństwo,*
- art. 24 – *Edukacja,*
- art. 25 – *Zdrowie,*
- art. 26 – *Rehabilitacja,*
- art. 27 – *Praca i zatrudnienie,*
- art. 28 – *Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna,*
- art. 30 – *Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie.*

Należy zwrócić uwagę, że w ramach powyższych obszarów wsparcia w szczególności będą podejmowane działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Równość szans w ramach FEO 2021-2027 będzie również zagwarantowana na poziomie programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu.

W praktyce oznaczać będzie to przykładowo zobligowanie Beneficjentów zapisami w umowach o dofinansowanie/decyzjach o dofinansowaniu projektów do stosowania KPN, w szczególności w zakresie artykułów wskazanych w niniejszej Procedurze.

III. Obowiązek przestrzegania prawodawstwa i norm w zakresie dostępności

Wszystkie wnioski o dofinansowanie projektów w FEO 2021-2027 będą oceniane na podstawie kryteriów wyboru projektów, pod kątem ich zgodności z prawami i wolnościami określonymi w KPON. Jeżeli podczas oceny wniosku osoby ją przeprowadzające zidentyfikują zagrożenie dla któregośkolwiek z praw i wolności, zobowiązane będą do zgłoszenia swoich zastrzeżeń i uwag, a następnie do skierowania wniosku do uzupełnienia/poprawy/wyjaśnienia lub jego negatywnej oceny.

Ponadto, instytucje zaangażowane we wdrażanie FEO 2021-2027 oraz beneficjenci zobowiązani będą do stosowania Załącznika nr 2 do *Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027*, określającego standardy w zakresie zapewnienia dostępności dla polityki spójności na lata 2021-2027 dla wybranych kategorii inwestycji współfinansowanych w ramach Funduszy.

IV. Opis procedury zgłaszania podejrzeń o niezgodności projektów/operacji lub działań związanych z wdrażaniem programu regionalnego FEO 2021-2027 z KPON

MFiPR opracowało jednolitą ramową procedurę do stosowania na poziomie każdego z programów finansowanych ze środków funduszy unijnych. Procedura w odniesieniu do programów współfinansowanych z EFRR, EFS+, FS, FST przewiduje właściwe działania realizowane przez Rzecznika Funduszy Europejskich, powołanego w MFiPR oraz odpowiednich rzeczników powołanych na poziomie województw. W przypadku programów współfinansowanych z EFMRA, FAMI, FBW i IZGW, realizacja tych działań będzie zapewniona w ramach właściwych struktur zarządzania ww. programami.

Zainteresowane podmioty i osoby fizyczne mogą wносить podejrzania o niezgodności projektów (operacji) z KPON, przy czym zgłoszenie podejrzania i informację o naruszeniu KPON różnicuje to jaki podmiot je przekazuje. Zgłoszenie podejrzania o niezgodności projektów (operacji) lub działań związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 z KPON dotyczy osób z niepełnosprawnościami lub ich przedstawicieli ustawowych, przy czym spełnienie wymagań określonych w niniejszej Procedurze oznacza konieczność wykazania interesu faktycznego. Natomiast zgłoszenie ze strony innego podmiotu (np. organizacji pozarządowej)

powinno być traktowane jako informacja o naruszeniu. W przypadku poinformowania beneficjenta/IP/IZ o zauważonych problemach, nieprawidłowościach, czy błędach związanych ze stosowaniem przepisów KPON w związku z realizacją projektu (operacji)/wdrażaniem FEO 2021-2027 obowiązkiem tych podmiotów będzie analiza/rozpatrzenie przedstawionej informacji i podjęcie odpowiednich kroków zmierzających do jej uwzględnienia lub odrzucenia – w zależności od stanu faktycznego.

W odniesieniu do realizowanych projektów w ramach FEO 2021-2027, obowiązywać będzie następująca procedura zgłaszania podejrzeń o niezgodności projektów (operacji) z KPON:

- 1. W przypadku projektów realizowanych na podstawie zawartej umowy o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu podjętej przez IP lub IZ:**
 - a) podejrzenia o niezgodności z KPON projektu (operacji) lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu zgłaszane są do IP/IZ (tj. do instytucji przeprowadzającej nabór) w formie pisemnej¹ (np. przez uczestnika projektu/ostatecznego odbiorcę). Po otrzymaniu zgłoszenia IP/IZ analizuje je i podejmuje czynności wyjaśniające, adekwatne do zakresu zgłoszenia, m.in.: gromadzi dokumentację, wzywa beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień, czy też zgłasza podejrzenia do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania oraz do wiadomości IZ²;
 - b) podejrzenia o niezgodności z KPON projektów (operacji) realizowanych przez IP (dotyczy projektów Pomocy Technicznej) lub działań IP związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 są zgłaszane w formie pisemnej³ bezpośrednio do IZ (np. przez beneficjenta, uczestnika projektu, ostatecznego odbiorcę). Po otrzymaniu zgłoszenia IZ analizuje, czy dane zdarzenie może mieć znamiona naruszenia KPON i ustala, czy posiada wszystkie niezbędne informacje do przeanalizowania sprawy. IZ zwraca się z prośbą do IP o przedstawienie stosownych wyjaśnień, a w uzasadnionych przypadkach wszczyna kontrolę w IP.

¹ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

² Dotyczy zgłoszeń przekazanych do właściwych organów przez IP.

³ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

W przypadku potwierdzenia podejrzenia naruszenia ww. artykułów KPON oraz związanego z tym naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, IZ przekazuje zgłoszenie do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania.

2. Podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) z KPON realizowanych przez IZ lub działań IZ związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 są zgłaszane w formie pisemnej⁴ do Rzecznika Funduszy Europejskich (np. przez beneficjenta, uczestnika projektu, ostatecznego odbiorcę).

W przypadku otrzymania zgłoszenia podejrzenia o niezgodności projektów (dotyczy projektów Pomocy Technicznej) lub działań IZ, Rzecznik analizuje zgłoszenie, a następnie w celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, zwraca się z prośbą do IZ o przedstawienie stosownych wyjaśnień. Po przeanalizowaniu zgłoszenia, Rzecznik przedstawia IZ wnioski z analizy. W przypadku potwierdzenia naruszenia ww. artykułów KPON oraz związanego z tym naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, Rzecznik kieruje zgłoszenie do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania.

3. W przypadku przekazania przez KE zgłoszenia podejrzenia niezgodności projektu (operacji)/działań z KPON, które wpłynęło do KE, IZ lub Rzecznik Funduszy Europejskich⁵ analizuje, czy dane zdarzenie może mieć znamiona naruszenia KPON i ustala, czy posiada wszystkie niezbędne informacje do zbadania sprawy. W celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, IZ/Rzecznik Funduszy Europejskich zwraca się z prośbą do IZ/IP o przedstawienie stosownych wyjaśnień.

W przypadku potwierdzenia informacji o naruszeniu przepisów prawa powszechnie obowiązującego, IZ/Rzecznik Funduszy Europejskich kieruje zgłoszenie do odpowiednich służb,

⁴ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

⁵ Rzecznik Funduszy Europejskich analizuje zgłoszenia podejrzenia o niezgodność projektów (operacji) realizowanych przez IZ lub działań IZ z KPON. W pozostałych przypadkach zgłoszenia analizuje IZ.

np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania.

Zgłoszenia o podejrzeniu niezgodności projektów (operacji)/działań z KPON będą rozpatrywane w terminie 2 miesięcy od ich wpływu do właściwej do ich rozpatrzenia instytucji. W uzasadnionych przypadkach, będzie istniała możliwość wydłużenia tego terminu, o czym będzie informowany podmiot/osoba składająca zgłoszenie.

W przypadku wystąpienia interesu faktycznego do zgłoszenia podejrzenia o niezgodności projektów (operacji)/działań z KPON (tj. gdy dana osoba wykazuje interes faktyczny do złożonego podejrzenia o niezgodności z KPON np. konieczność zrealizowania swojego uprawnienia lub obowiązku), takie zgłoszenie umożliwia się tylko osobom z niepełnosprawnością lub ich przedstawicielowi ustawowemu (np. w przypadku osób niepełnoletnich lub ubezwłasnowolnionych). Jednocześnie, każdy inny podmiot/osoba – w tym również organizacje pozarządowe działające na rzecz dostępności lub równego traktowania – będą mogły poinformować beneficjenta/IP/IZ o zauważonych problemach, nieprawidłowościach, czy błędach związanych ze stosowaniem przepisów KPON w związku z realizacją projektu (operacji)/wdrażaniem FEO 2021-2027. Obowiązkiem tych podmiotów będzie analiza/rozpatrzenie przedstawionej informacji i podjęcie odpowiednich kroków zmierzających do jej uwzględnienia lub odrzucenia – w zależności od stanu faktycznego.

UWAGA !!!

Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności projektu (operacji)/działań z KPON zostanie zarejestrowane i będzie mogło zostać rozpatrzone, jeżeli będzie spełniało warunki formalne tj. wszystkie obligatoryjne punkty dokumentu zostaną wypełnione w sposób umożliwiający identyfikację wymaganych danych.

UWAGA !!!

Zgłoszenia o podejrzeniu niezgodności projektu (operacji)/działań z KPON będą analizowane w terminie 2 miesięcy od ich wpływu do odpowiednich do ich weryfikacji służb.

W uzasadnionych przypadkach, będzie istniała możliwość wydłużenia tego terminu, o czym podmiot/osoba składająca zgłoszenie będzie informowany.

V. Sposoby zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów/operacji lub działań związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 z KPON

Podejrzenia o niezgodności z KPON projektów (operacji), działań związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027 są zgłaszane w formie pisemnej w zależności od sytuacji na adres:

- 1) W przypadku zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów realizowanych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zawartej z/decyzji o dofinansowaniu projektu podjętej przez IZ:

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Departament Programowania Funduszy Europejskich

ul. Piastowska 14

45-082 Opole

Pani Aneta Nowobilska

Koordynator zasad równościowych

z dopiskiem „Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności z KPON”

- 2) W przypadku zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów realizowanych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zawartej z/decyzji o dofinansowaniu projektu podjętej przez IP (WUP):

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

ul. Głogowska 25 c

45-315 Opole

Pani Agnieszka Siczewska

Koordynator zasad równościowych

z dopiskiem „Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności z KPON”

- 3) W przypadku zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów realizowanych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zawartej z/decyzji o dofinansowaniu projektu podjętej przez IP (OCRG):

Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki w Opolu
ul. Krakowska 38
45-075 Opole
Pani Bożena Stafij
Koordinator zasad równościowych
z dopiskiem „Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności z KPON”

- 4) W przypadku zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów realizowanych przez IP lub działań IP związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027:

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Departament Programowania Funduszy Europejskich
ul. Piastowska 14
45-082 Opole
Pani Aneta Nowobilska
Koordinator zasad równościowych
z dopiskiem „Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności z KPON”

- 5) W przypadku zgłaszania wniosków o podejrzeniu niezgodności projektów realizowanych przez IZ lub działań IZ związanych z wdrażaniem FEO 2021-2027

Rzecznik Funduszy Europejskich
ul. Piastowska 14
45-082 Opole
Pani Aleksandra Świerczyńska
z dopiskiem „Zgłoszenie o podejrzeniu niezgodności z KPON”

W przypadku, gdy zgłoszenie zostanie złożone do niewłaściwej instytucji, przykładowo wpłynie do IZ, a dotyczyć będzie projektu wybranego do dofinansowania w ramach działania wdrażanego przez IP lub dotyczyć będzie niezgodności działań IP i zostanie zgłoszone do IP, wówczas takie zgłoszenie zostaje przekazywane według właściwości do odpowiedniej instytucji.

Jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych Zgłaszającego istnieje możliwość zgłoszenia o podejrzeniu niezgodności z KPON:

- a) poprzez wypełnienie elektronicznego formularza uwag dostępnego na stronie internetowej [FEO 2021-2027](#),
- b) poprzez wypełnienie formularza w edytowalnej wersji Word oraz przesłanie go drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy ePuap lub na adres mailowy:
- koordynatorzy@opolskie.pl – Koordynatorzy IZ FEO 2021-2027,
 - koordynatorzy@ocrg.opolskie.pl – Koordynatorzy IP FEO 2021-2027 (OCRG),
 - koordynatorzy@wup.opole.pl – Koordynatorzy IP FEO 2021-2027 (WUP),
 - rzecznikfunduszy@opolskie.pl – Rzecznik Funduszy Europejskich
- c) ustnie do protokołu (po wcześniejszym umówieniu) z:
- Koordynatorem zasad równościowych w siedzibie Departamentu Programowania Funduszy Europejskich przy ul. Krakowskiej 38 w Opolu (nr telefonu: 77 54 16 227, II piętro, pok. nr 202),
 - Rzecznikiem Funduszy Europejskich w siedzibie Departamentu Programowania Funduszy Europejskich przy ul. Krakowskiej 38 w Opolu (nr telefonu 504 825 581, parter, pok. 4),
 - Koordynatorem zasad równościowych IP w siedzibie OCRG przy ul. Krakowskiej 38 (nr telefonu 77 403 36 66, III piętro),
 - Koordynatorem zasad równościowych IP w siedzibie WUP przy ul. Głogowskiej 25 c (nr telefonu 77 44 16 599, parter, pok. nr 49).
- d) osobiście poprzez skorzystanie z formularza, który będzie dostępny do pobrania w:
- IZ - w siedzibie Departamentu Programowania Funduszy Europejskich przy ul. Krakowskiej 38 w Opolu, II piętro, pok. 202,
 - RFE - w siedzibie przy ul. Krakowskiej 38 w Opolu, parter, pok. 4,
 - IP – w siedzibie Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki przy ul. Krakowskiej 38, III piętro,
 - IP – w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu przy ul. Głogowskiej, parter, pokój nr 49.

VI. Opis procedury raportowania Komitetowi Monitorującemu program regionalny FEO 2021-2027 o przypadkach niezgodności z KPN i o zgłoszeniach dotyczących niezgodności z KPN działań współfinansowanych z FE

IZ FEO 2021-2027 jest zobowiązana do przygotowania zbiorczego sprawozdania o wszystkich zgłoszeniach i informacjach dotyczących niezgodności projektów (operacji) lub działań z KPN, które raz do roku będzie przedstawiane KM FEO 2021-2027. Sprawozdanie to będzie uwzględniało zarówno informacje przekazane przez KE, zgłoszone do IP oraz IZ, jak i do Rzecznika Funduszy Europejskich (z uwzględnieniem informacji pochodzącej od Rzecznika Praw Obywatelskich), który będzie zobowiązany do przekazania informacji o zgłoszeniach wpływających do tej instytucji do dnia 31 marca roku następującego po roku sprawozdawczym. IP będą zobowiązane do przekazywania tych informacji do IZ raz w roku.

KM FEO 2021-2027 będzie informowany o charakterze oraz liczbie zgłoszeń i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach FEO 2021-2027 z przepisami KPN, ich statusie oraz o tym, jakie działania zostały podjęte przez właściwe instytucje w związku z ich wystąpieniem, jakie podjęto działania naprawcze/prewencyjne w celu uniknięcia powtórzenia się takich sytuacji w przyszłości.

W przypadku uzyskania przez KM FEO 2021-2027 informacji o powtarzających się naruszeniach istotnych z punktu widzenia realizacji programu i mających związek z podejrzeniami o niezgodność projektów/operacji/działań z KPN, członkowie KM FEO 2021-2027 będą mogli:

- a) powołać grupę roboczą, która zajmie się tym zagadnieniem. Efektem pracy grupy będzie materiał obejmujący:
 - i. wyniki przeprowadzonej analizy,
 - ii. rekomendacje służące wykluczeniu powtarzalności zidentyfikowanych naruszeń,
 - iii. sposób oceny podjętych działań naprawczych.

Opracowany materiał będzie następnie kierowany na najbliższe obrady KM FEO 2021-2027. Finalna wersja dokumentu, zatwierdzona przez KM FEO 2021-2027, zostanie przekazana przez IZ do instytucji, u której stwierdzono naruszenie;

- b) zawnioskować do IZ o zlecenie ekspertyzy obszarów, w których mogło dojść do powtarzających się naruszeń na poziomie programu. Wniosek o przeprowadzenie ekspertyzy powinien zawierać proponowany zakres ekspertyzy;
- c) zawnioskować do IZ o przeprowadzenie specjalnych szkoleń dla instytucji/beneficjentów/potencjalnych beneficjentów związanych z przestrzeganiem KPON. Wniosek o przeprowadzenie szkolenia powinien zawierać proponowany zakres szkolenia;
- d) przekazać pod obrady Komitetu Monitorującego rekomendacje wypracowane w drodze konsultacji z reprezentowanymi środowiskami.

VII. Opis działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON skierowanych do instytucji/beneficjentów zaangażowanych we wdrażanie programu regionalnego FEO 2021-2027

Ponieważ wymóg spełniania warunku dotyczącego KPON odnosi się w swej treści do kwestii powszechnie znanych, wynikających również z prawa krajowego, konieczne będą przede wszystkim działania świadomościowe ukierunkowane na fakt istnienia tego warunku i konieczność jego przestrzegania na każdym etapie realizacji programów. Stąd szczególnie istotne będzie zwracanie uwagi potencjalnym beneficjentom oraz instytucjom w systemie wdrażania FEO 2021-2027 w pierwszych latach jego realizacji na konieczność przestrzegania obowiązków wynikających z KPON. W zależności od zidentyfikowanych potrzeb w tym zakresie, IZ zorganizuje szkolenia lub spotkania informacyjne dotyczące obowiązków wynikających z przepisów KPON, w których wezmą udział pracownicy IZ oraz IP. W zależności od potrzeb, analogiczne spotkania lub szkolenia, będą organizowane przez IP/IZ dla potencjalnych beneficjentów przy okazji ogłaszania konkursów.

Dodatkowo, beneficjenci zostaną zobligowani do informowania uczestników projektów/ostatecznych odbiorców o możliwości zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) lub działań beneficjenta z KPON do IP/IZ.

Ponadto, na stronach internetowych IZ/IP zostaną zamieszczone informacje dotyczące obowiązku przestrzegania zapisów KPON na każdym etapie wdrażania FEO 2021-2027, a zwłaszcza w ramach realizacji projektów.

W celu spełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie zgłaszania podejrzeń o niezgodności procedury zostaną zamieszczone m.in. na stronie internetowej programu.

VIII. Wykaz załączników

1. Analiza zapisów Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych (KPON) w kontekście programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego (FEO 2021-2027).
2. Formularz zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.
3. Formularz zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów realizowanych przez IZ/IP lub działań IZ/IP związanych z wdrażaniem programu z KPON.
4. Lista sprawdzająca do weryfikacji Formularza zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu z KPON/ Formularza zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów realizowanych przez IZ/IP lub działań IZ/IP związanych z wdrażaniem programu z KPON.
5. Wzór protokołu przyjęcia ustnie wniesionego zgłoszenia dot. podejrzenia o niezgodności projektu/działań beneficjenta/IZ/IP z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) /Kartą praw podstawowych (KPP).
6. Wzór wezwania do złożenia uzupełnień /wyjaśnień dotyczących zgłoszenia.

Fundusze Europejskie
dla Opolskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

OPOLSKIE

Analiza zapisów Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych (KPON) w kontekście programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego (FEO 2021-2027)

Artykuł KPON	Umiejscowienie w FEO 2021-2027/ Cel szczegółowy	Przykładowe zapisy FEO 2021-2027
<p>Artykuł 5 Równość i niedyskryminacja</p>	<p>EFRR cs (i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii</p>	<p>ZAPISY DOTYCZĄ CAŁEGO PROGRAMU:</p> <p>Wsparcie będzie realizowane z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w tym m.in.: niedyskryminacją, równością kobiet i mężczyzn, integracją osób niepełnosprawnych. Ponadto będzie zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 9 Rozporządzenia UE 2021/1060, tj. w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju oraz Załącznikiem III do Rozporządzenia UE 2021/1060.</p> <p>Zasady horyzontalne będą przestrzegane na wszystkich etapach realizacji Programu.</p> <p>Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – mające na celu zrozumienie praw i potrzeb osób zagrożonych dyskryminacją, np. osób z niepełnosprawnościami, – formułowanie kryteriów wyboru projektów wskazujących na odmowę dofinansowania dla beneficjenta, będącego jednostką samorządu terytorialnego (lub podmiotem przez nią kontrolowanym lub od niej zależnym), która podjęła jakiegokolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, np. podjęła uchwałę budzącą obawy co do jej zgodności z podstawowymi wartościami określonymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej lub Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, – tworzenie metodologii oceny kryterium wyboru projektów zgodnych z horyzontalną zasadą niedyskryminacji, – zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych, – włączenie do Komitetu Monitorującego członków organizacji pozarządowych oraz reprezentantów mniejszości, w tym etnicznych, – szkolenia dla pracowników IZ oraz beneficjentów.
	<p>EFF+ cs (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p>

	<p>lepszego równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>	<p>1. Działania (przykładowo: szkolenia, warsztaty, kampanie, doradztwo, panele, grupy doradcze) mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none">- zwiększenie udziału w rynku pracy kobiet, zwłaszcza mieszkających na obszarach wiejskich,- zwalczanie stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji i molestowaniu w systemach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia,- zwalczanie stereotypów związanych z płcią w odniesieniu do dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi między mężczyznami i kobietami oraz wspieranie większego zaangażowania mężczyzn w obowiązki opiekuńcze,- wspieranie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w rozwijaniu i wdrażaniu zrównoważonego życia zawodowego i prywatnego,- podnoszenie świadomości i mobilizowanie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w celu rozwiązania problemu segregacji płciowej na rynku pracy oraz likwidowania różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć lub niepełnosprawność,- przeciwdziałanie problemowi feminizacji ubóstwa,- ukierunkowanie dziewcząt i młodych kobiet w celu realizacji kariery w ramach kompetencji STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka) i STEAM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka),- zapobieganie i zwalczanie konkretnych form przemocy ze względu na płeć, w tym molestowania seksualnego, nadużyć wobec kobiet określanych jako europejskie przestępstwo w rozumieniu art. 83 ust. 1 TFUE,
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości pracodawców i całej społeczności odnośnie przełamywania barier i stereotypów związanych z płcią, - dostosowanie środowiska pracy celem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. <p>2. Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
<p>Artykuł 6 Niepełnosprawne kobiety</p>	<p>EFS+ cs (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>1. Działania (przykładowo: szkolenia, warsztaty, kampanie, doradztwo, panele, grupy doradcze) mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału w rynku pracy kobiet, zwłaszcza mieszkających na obszarach wiejskich, - zwalczanie stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji i molestowaniu w systemach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, - zwalczanie stereotypów związanych z płcią w odniesieniu do dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi między mężczyznami i kobietami oraz wspieranie większego zaangażowania mężczyzn w obowiązki opiekuńcze, - wspieranie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w rozwijaniu i wdrażaniu zrównoważonego życia zawodowego i prywatnego, - podnoszenie świadomości i mobilizowanie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w celu rozwiązania problemu segregacji płciowej na rynku pracy oraz likwidowania różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć lub niepełnosprawność,

		<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie problemowi feminizacji ubóstwa, - ukierunkowanie dziewcząt i młodych kobiet w celu realizacji kariery w ramach kompetencji STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka) i STEAM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), - zapobieganie i zwalczanie konkretnych form przemocy ze względu na płeć, w tym molestowania seksualnego, nadużyć wobec kobiet określanych jako europejskie przestępstwo w rozumieniu art. 83 ust. 1 TFUE, - zwiększenie świadomości pracodawców i całej społeczności odnośnie przełamania barier i stereotypów związanych z płcią, - dostosowanie środowiska pracy celem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. <p>2. Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
<p>Artykuł 7 Niepełnosprawne dzieci</p>	<p>EFS+ cs (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w</p>	<p>W woj. opolskim konieczne jest wsparcie edukacji włączającej, której celem jest zapewnienie dostępu do edukacji oraz zapobieganie ewentualnym nierównościom. Wsparcie dotyczyć będzie uczniów z SPE, w tym m.in.: z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych, adaptujących się w nowym środowisku (np. z rodzin migrantów czy społeczności romskiej), ale także wybitnie zdolnych.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć: Wsparcie wychowania przedszkolnego</p>

	<p>niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. 2. Wydłużenie godzin pracy OWP. 3. Rozszerzenie oferty OWP o zajęcia dodatkowe wyrównujące szanse edukacyjne, rozwijające kompetencje kluczowe i transferowalne oraz o zajęcia służące preorientacji zawodowej, w tym dotyczące aktywowania postaw przedsiębiorczych u najmłodszych oraz pobudzające i rozwijające zainteresowania. 4. Indywidualizacja pracy z dziećmi, w tym ze SPE z uwzględnieniem realizacji różnych form edukacji dla rodziców. 5. Doskonalenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego. 6. Wsparcie edukacji włączającej.
<p>Artykuł 8 Podnoszenie świadomości</p>	<p>EFS+ cs (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania (przykładowo: szkolenia, warsztaty, kampanie, doradztwo, panele, grupy doradcze) mające na celu: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie udziału w rynku pracy kobiet, zwłaszcza mieszkających na obszarach wiejskich, – zwalczanie stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji i molestowaniu w systemach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, – zwalczanie stereotypów związanych z płcią w odniesieniu do dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi między mężczyznami i kobietami oraz wspieranie większego zaangażowania mężczyzn w obowiązki opiekuńcze,

	<p>osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w rozwijaniu i wdrażaniu zrównoważonego życia zawodowego i prywatnego, - podnoszenie świadomości i mobilizowanie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w celu rozwiązania problemu segregacji płciowej na rynku pracy oraz likwidowania różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć lub niepełnosprawność, - przeciwdziałanie problemowi feminizacji ubóstwa, - ukierunkowanie dziewcząt i młodych kobiet w celu realizacji kariery w ramach kompetencji STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka) i STEAM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), - zapobieganie i zwalczanie konkretnych form przemocy ze względu na płeć, w tym molestowania seksualnego, nadużyć wobec kobiet określanych jako europrzestępstwo w rozumieniu art. 83 ust. 1 TFUE, - zwiększenie świadomości pracodawców i całej społeczności odnośnie przełamania barier i stereotypów związanych z płcią, - dostosowanie środowiska pracy celem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. <p>2. Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
	<p>EFS+ cs (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości,</p>	<p>Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:</p>

	<p>włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – mające na celu zrozumienie praw i potrzeb osób zagrożonych dyskryminacją, np. osób z niepełnosprawnościami, – mające na celu zwalczanie wszelkich form dyskryminacji oraz eliminowanie barier mentalnych i stereotypów dotyczących dzieci z niepełnosprawnościami, (...)
<p>Artykuł 9 Dostępność</p>	<p>EFS+ cs (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania (przykładowo: szkolenia, warsztaty, kampanie, doradztwo, panele, grupy doradcze) mające na celu: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie udziału w rynku pracy kobiet, zwłaszcza mieszkających na obszarach wiejskich,

	<p>między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwalczanie stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji i molestowaniu w systemach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, - zwalczanie stereotypów związanych z płcią w odniesieniu do dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi między mężczyznami i kobietami oraz wspieranie większego zaangażowania mężczyzn w obowiązki opiekuńcze, - wspieranie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w rozwijaniu i wdrażaniu zrównoważonego życia zawodowego i prywatnego, - podnoszenie świadomości i mobilizowanie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w celu rozwiązania problemu segregacji płciowej na rynku pracy oraz likwidowania różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć lub niepełnosprawność, - przeciwdziałanie problemowi feminizacji ubóstwa, - ukierunkowanie dziewcząt i młodych kobiet w celu realizacji kariery w ramach kompetencji STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka) i STEAM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), - zapobieganie i zwalczanie konkretnych form przemocy ze względu na płeć, w tym molestowania seksualnego, nadużyć wobec kobiet określanych jako europrzestępstwo w rozumieniu art. 83 ust. 1 TFUE, - zwiększenie świadomości pracodawców i całej społeczności odnośnie przełamywania barier i stereotypów związanych z płcią,
--	---	--

		<p>– dostosowanie środowiska pracy celem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami.</p> <p>2. Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
	<p>EFS+ cs (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla</p>	<p>W przypadku osób starszych i z niepełnospr., w tym zamieszkujących tereny wiejskie, zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych możliwe będzie dzięki rozwojowi m.in. usług świadczonych drogą elektroniczną oraz komplementarnych usług społecznych takich jak usługi dowozu w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja profilaktyki i zabiegów medycznych na potrzeby diagnostyki w ramach regionalnych programów zdrowotnych w zakresie chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 2. Rozwój usług środowiskowych w CZP i innych formach środowiskowego wsparcia psychicznego dla dorosłych. 3. Opieka długoterminowa oraz paliatywna i hospicyjna osób starszych i z niepełnosprawnościami w formie zdeinstytucjonalizowanej, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – rehabilitacja medyczna¹ – usługi społeczne (np. usługi opiekuńcze i asystenckie) – wsparcie psychologiczne i wytchnieniowe dla opiekunów.

¹ Wsparcie kierowane do osób znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno – ekonomicznej.

	<p>osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Poprawa ogólnej wydajności usług medycznych świadczonych w placówkach ochrony zdrowia, w tym w POZ/AOS (m.in. w zakresie wdrażania standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zatrudnienie koordynatora zdrowia). 5. Wsparcie personelu/kadr systemu ochrony zdrowia poprzez m.in. system zachęt. 6. Poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wdrożenie usług teleopieki/telemedycyny. 7. Usługi dowozu dla osób o ograniczonej mobilności m.in. w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych (door to door), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych lub zdrowotnych. 8. Poprawa dostępu do mieszkań o charakterze wspomaganych/chronionych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. 9. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej, w tym w szczególności dla pracowników opieki długoterminowej. 10. Wsparcie procesu DI placówek całodobowych, polegające na realizowaniu (w oparciu o posiadane zasoby) działań poza dotychczasowymi zadaniami, w tym m.in.: form wsparcia dziennego, środowiskowego, mieszkalnictwa wspomagane oraz uzyskanie i zmiana kompetencji pracowników. 11. Tworzenie i rozwijanie Centrów Usług Społecznych (CUS), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.
--	--	--

		<p>12. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do świadczenia usług społ. i zdrowotnych.</p> <p>13. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii.</p>
	<p>EFRR cs (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.</p>	<p>Z uwagi na wzrost liczby dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym z niepełnosprawnościami, zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, konieczne jest podjęcie działań, dzięki którym kształcenie tych dzieci będzie prowadzone w placówkach ogólnodostępnych, a nie specjalnych. Szkoły specjalne i inne placówki, które prowadzą lub utrzymują segregację grup wrażliwych i/lub defaworyzowanych, nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia. W tym celu na każdym szczeblu edukacji wspierana będzie infrastruktura służąca edukacji włączającej dzieci ze SPE. Realizacja edukacji włączającej w obecnych realiach jest utrudniona z powodu m.in. nieprzygotowania szkół (np. pod względem architektury lub wyposażenia). Osoby z niepełnosprawnościami potrzebują kompleksowego wsparcia w procesie edukacji podczas całego jej okresu, w różnych formach, m.in. przez zapewnienie odpowiedniego sprzętu niwelującego ograniczenia sprawności, likwidację barier architektonicznych, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy) oraz technicznych, np. odpowiednio oznaczone schody wewnątrz budynku czy wyposażenie windy w urządzenia informujące o jej pozycji).</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie infrastruktury edukacyjnej ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym budowa

		<p>(jedynie w dobrze uzasadnionych przypadkach), rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont wraz z niezbędnym wyposażeniem, celem wyrównywania szans edukacyjnych w szczególności na obszarach zmarginalizowanych i/lub wiejskich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Inwestycje mające na celu przystosowanie placówek oraz włączenie osób ze SPE do ogólnodostępnych szkół i placówek (edukacja włączająca) na każdym poziomie edukacji, w tym przystosowanie do potrzeb m.in. osób z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych, z rodzin migranckich, ze społeczności romskiej, będących w sytuacji kryzysowej i traumatycznej oraz wsparcie przyszłolnej infrastruktury sportowej, jako elementu edukacji włączającej. 3. Wsparcie infrastruktury edukacyjnej liceów w zakresie rozwoju nauk ścisłych i praktycznych w celu nabycia kompetencji STEAM, powiązanych z potrzebami rynku pracy. <p>Edukacja włączająca zostanie zapewniona m.in. dzięki wykorzystaniu edukacyjnego standardu dostępności, czy Modelu Dostępnej Szkoły. Umożliwi uczestnictwo w życiu szkoły każdego ucznia, bez względu na ograniczenia wynikające z niepełnosprawności czy specjalnych potrzeb.</p>
	<p>EFRR cs (i) Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym poprawa dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami (budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, zagospodarowania terenów wokół dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego możliwa jedynie jako element projektu),

	naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	<ol style="list-style-type: none">2. Rozwój działalności kulturalnej i aktywności kulturalnej (poprzez rozwój infrastruktury m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury, muzea), w tym wspieranie zaplecza dla utrzymania niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz rzemiosła i dawnych zawodów,3. Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także poprzez proces digitalizacji,4. Projekty dotyczące nowych i innowacyjnych produktów w dziedzinie kultury i turystyki wynikające ze współpracy uczelni i szkół artystycznych i instytucji sektora kultury z przedsiębiorstwami i klastrami przemysłów kreatywnych,5. Inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe), w tym dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami,6. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo² przestrzeni publicznych, mająca na celu realizację kompleksowych, zintegrowanych działań na rzecz: lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji,
--	---	--

² Działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, rozumianego w szczególności jako zwiększanie odporności lokalnej gospodarki, w tym infrastruktury, na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe.

		<p>7. Małe inwestycje realizowane przez gminy we współpracy i w uzgodnieniu z przedstawicielami lokalnych społeczności i na rzecz tych społeczności, o charakterze m.in. prospołecznym, prozdrowotnym, kulturalnym, edukacyjnym, turystycznym – przedsięwzięcia o charakterze oddolnych inicjatyw (projekty grantowe),</p> <p>8. Małe inwestycje realizowane przez organizacje pozarządowe na rzecz lokalnych społeczności w oparciu o diagnozę ich potrzeb, o charakterze m.in. prospołecznym, prozdrowotnym, kulturalnym, edukacyjnym, turystycznym – przedsięwzięcia o charakterze oddolnych inicjatyw (projekty grantowe).</p>
	<p>EFRR cs (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p>Wszystkie projekty wspierane w ramach celu szczegółowego muszą zakładać rozwiązania dla osób o ograniczonej mobilności oraz uwzględniać systemy informacji wizualnej i głosowej dla osób z innymi niepełnosprawnościami.</p> <p>(...)</p> <p>Infrastruktura transportowa oraz tabor będą dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Celem działań (w zakresie infrastruktury) oraz konstruktorskich (w zakresie taboru) jest dostosowanie infrastruktury i pojazdów do potrzeb m.in. osób z niepełnosprawnościami, a stron internetowych zgodnych z WCAG 2.1. Przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć infrastrukturalnych i organizacyjnych z zakresu mobilności będą podejmowane obligatoryjne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego, zgodnie ze standardem: transportowym, architektonicznym oraz cyfrowym. Wobec czego wspierana infrastruktura, tabor miejski oraz oferta przewozowa będą odpowiadały także na</p>

		<p>specyficzne potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w szczególności uwzględniały potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi. Działania będą polegały na dostosowaniu miejskiej infrastruktury transportowej, w tym środków transportu zbiorowego, parkingów do specyficznych potrzeb wszystkich potencjalnych osób w niekorzystnej sytuacji poprzez stosowanie kryteriów premiujących za zaplanowanie działań wyrównujących szanse ww. grup zagrożonych dyskryminacją. Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie infrastruktury miejskiej, obiektów inżynieryjnych i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
<p>Artykuł 16 Wolność od wykorzystywania, przemocy, nadużyć</p>	<p>EFS+ cs (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania (przykładowo: szkolenia, warsztaty, kampanie, doradztwo, panele, grupy doradcze) mające na celu: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie udziału w rynku pracy kobiet, zwłaszcza mieszkających na obszarach wiejskich, – zwalczanie stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji i molestowaniu w systemach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, – zwalczanie stereotypów związanych z płcią w odniesieniu do dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi między mężczyznami i kobietami oraz wspieranie większego zaangażowania mężczyzn w obowiązki opiekuńcze, – wspieranie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w rozwijaniu i wdrażaniu zrównoważonego życia zawodowego i prywatnego,

	<p>wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie świadomości i mobilizowanie partnerów społecznych i przedsiębiorstw w celu rozwiązania problemu segregacji płciowej na rynku pracy oraz likwidowania różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć lub niepełnosprawność, - przeciwdziałanie problemowi feminizacji ubóstwa, - ukierunkowanie dziewcząt i młodych kobiet w celu realizacji kariery w ramach kompetencji STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka) i STEAM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), - zapobieganie i zwalczanie konkretnych form przemocy ze względu na płeć, w tym molestowania seksualnego, nadużyć wobec kobiet określanych jako europejskie przestępstwo w rozumieniu art. 83 ust. 1 TFUE, - zwiększenie świadomości pracodawców i całej społeczności odnośnie przełamania barier i stereotypów związanych z płcią, - dostosowanie środowiska pracy celem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. <p>2. Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
<p>Artykuł 19 Niezależne życie i włączenie w społeczeństwo</p>	<p>Podrozdział <i>Zasady horyzontalne</i></p>	<p>W każdym CP, wszystkie inwestycje w infrastrukturę i usługi edukacyjne, społeczne i zdrowotne będą musiały być zgodne z zapisami art. 9 Rozporządzenia 1060/2021, wymogami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (w szczególności art.19), w tym Komentarzami Ogólnymi 4 i 5 oraz uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, z należytym poszanowaniem</p>

		zasad równości, wolności wyboru, prawa do niezależnego życia, dostępności i zakazu wszelkich form segregacji.
Artykuł 24 Edukacja	EFS+ cs (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Planowane typy przedsięwzięć: Wsparcie kształcenia ogólnego i zawodowego <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie szkół, uczniów i nauczycieli ukierunkowane na podniesienie jakości edukacji, obejmujące: rozwój kompetencji kluczowych, w tym informatycznych, językowych, społecznych i rozwijających przedsiębiorczość; kompetencji przekrojowych, w tym myślenia krytycznego, kompetencji obywatelskich i innowacyjnych, umiejętności korzystania z mediów, umiejętności społeczno-emocjonalnych. 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów, w tym przede wszystkim z grup defaworyzowanych, np. z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, mieszkających na obszarach zmarginalizowanych i/lub wiejskich, z rodzin migranckich i społeczności romskiej. 3. Wsparcie jakości nauczania przedmiotów ścisłych, m.in. poprzez wykorzystanie metod eksperymentu w edukacji. 4. Indywidualizacja podejścia do ucznia, w tym z niepełnosprawnościami. 5. Wsparcie edukacji włączającej, w tym podnoszenie kompetencji kadr pedagogicznych, bezpośrednie wsparcie uczniów. 6. Działania wspierające wdrażanie <i>Modelu szkoły ćwiczeń</i>. 7. Wsparcie działań związanych z edukacją ekologiczną dla uczniów i nauczycieli, w tym wiedza o klimacie i ochronie środowiska, współpraca szkół z pracodawcami w zakresie nowych zielonych zawodów.

		<ol style="list-style-type: none">8. Realizacja programów pomocy stypendialnej w ramach kształcenia ogólnego i zawodowego dla uczniów uzdolnionych z grup defaworyzowanych, np. z niepełnosprawnościami i z obszarów wiejskich.9. Doskonalenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli kształcenia ogólnego oraz nauczycieli zawodu, w tym we współpracy z uczelniami, przedsiębiorcami i pracodawcami.10. Doradztwo zawodowe w ramach kształcenia ogólnego i zawodowego dla uczniów, nauczycieli oraz osób dorosłych.11. Coaching i tutoring.12. Współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, jak i zawodowe o charakterze strategicznym i praktycznym z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza z pracodawcami, a także uczelniami wyższymi, instytucjami rynku pracy.13. Kształcenie praktyczne uczniów szkół zawodowych, w tym we współpracy z pracodawcami, tj. organizacja staży, praktyk czy kwalifikacyjnych kursów zawodowych.14. Wsparcie uczniów szkół ogólnokształcących w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji zawodowych.15. Dostosowanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym z uwzględnieniem elastycznych rozwiązań (np. kształcenie na odległość).16. Wsparcie kompetencji STEM i STEAM, zwłaszcza u uczennic.
--	--	---

		<p>17. Wsparcie rozwijania kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną.</p> <p>18. Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców przeciwdziałające skutkom izolacji, zaburzeniom behawioralnym oraz psychicznym, a także podnoszenie kwalifikacji psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach.</p> <p>19. Wzmocnienie roli szkoły jako lokalnego centrum integrowania społeczności szkolnej i pozaszkolnej poprzez współpracę kadry placówek, rodziców i uczniów oraz upowszechniania w szkole kultury włączenia.</p> <p>20. Wspieranie aktywności fizycznej i wiedzy nt. zdrowego trybu życia, w szczególności w odniesieniu do uczniów ze środowisk defaworyzowanych, w tym zajęcia nt. zdrowej diety, higieny cyfrowej, radzenia sobie ze stresem, budowania relacji i kompetencji społecznych oraz zajęcia sportowe, związane z wyrównywaniem szans/nadrabianiem zaległości po pandemii i nauce zdalnej.</p> <p>21. Dojazdy do szkół dla uczniów szkół ponadpodstawowych z obszarów zmarginalizowanych i o obniżonej mobilności w celu podniesienia dostępu do edukacji wysokiej jakości.</p> <p>22. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do realizacji działań na rzecz edukacji.</p>
	<p>EFS+ cs (g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności</p>	<p>Jednocześnie wsparciem zostaną objęte osoby dorosłe będące w najtrudniejszej sytuacji, w tym osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo i z niepełnosprawnościami. Dla dorosłych o najniższych kwalifikacjach przewidziano</p>

	<p>elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<p>Ścieżki Poprawy Umiejętności. Ponadto w zakresie kształcenia pozaformalnego w szkołach na obszarach wiejskich powstaną Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji. Planuje się również objąć wsparciem uczestników Uniwersytetów Trzeciego Wieku.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>1. Wsparcie edukacji ustawicznej poprzez realizację:</p> <p>(...)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, w tym tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, służących np. aktywizacji osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w tym osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, nieaktywnych zawodowo, z terenów wiejskich oraz z niepełnosprawnościami, na przykład: LOWE³, Uniwersytety Trzeciego Wieku,
	<p>EFRR cs (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój</p>	<p>Z uwagi na wzrost liczby dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym z niepełnosprawnościami, zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, konieczne jest podjęcie działań, dzięki którym kształcenie tych dzieci będzie prowadzone w placówkach ogólnodostępnych, a nie specjalnych. Szkoły specjalne i inne placówki, które prowadzą lub utrzymują segregację grup wrażliwych i/lub defaworyzowanych, nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia. W tym celu na każdym szczeblu edukacji wspierana będzie infrastruktura służąca edukacji włączającej</p>

³ LOWE, czyli Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji - ośrodki aktywizowania dorosłych i społeczności lokalnej na rzecz rozwoju umiejętności stanowiących podstawę dla uczenia się przez całe życie, w szczególności na obszarach defaworyzowanych.

	<p>łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.</p>	<p>dzieci ze SPE. Realizacja edukacji włączającej w obecnych realiach jest utrudniona z powodu m.in. nieprzygotowania szkół (np. pod względem architektury lub wyposażenia). Osoby z niepełnosprawnościami potrzebują kompleksowego wsparcia w procesie edukacji podczas całego jej okresu, w różnych formach, m.in. przez zapewnienie odpowiedniego sprzętu niwelującego ograniczenia sprawności, likwidację barier architektonicznych, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy) oraz technicznych, np. odpowiednio oznaczone schody wewnątrz budynku czy wyposażenie windy w urządzenia informujące o jej pozycji).</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wsparcie infrastruktury edukacyjnej ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym budowa (jedynie w dobrze uzasadnionych przypadkach), rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont wraz z niezbędnym wyposażeniem, celem wyrównywania szans edukacyjnych w szczególności na obszarach zmarginalizowanych i/lub wiejskich.2. Inwestycje mające na celu przystosowanie placówek oraz włączenie osób ze SPE do ogólnodostępnych szkół i placówek (edukacja włączająca) na każdym poziomie edukacji, w tym przystosowanie do potrzeb m.in. osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych, z rodzin migranckich, ze społeczności romskiej, będących w sytuacji kryzysowej i traumatycznej oraz wsparcie przyszłolnej infrastruktury sportowej, jako elementu edukacji włączającej.
--	---	---

		<p>3. Wsparcie infrastruktury edukacyjnej liceów w zakresie rozwoju nauk ścisłych i praktycznych w celu nabycia kompetencji STEAM, powiązanych z potrzebami rynku pracy.</p> <p>Edukacja włączająca zostanie zapewniona m.in. dzięki wykorzystaniu edukacyjnego standardu dostępności, czy Modelu Dostępnej Szkoły. Umożliwi uczestnictwo w życiu szkoły każdego ucznia, bez względu na ograniczenia wynikające z niepełnosprawności czy specjalnych potrzeb.</p>
<p>Artykuł 25 Zdrowie</p>	<p>EFS+ cs (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i</p>	<p>W przypadku osób starszych i z niepełnospr., w tym zamieszkujących tereny wiejskie, zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych możliwe będzie dzięki rozwojowi m.in. usług świadczonych drogą elektroniczną oraz komplementarnych usług społecznych takich jak usługi dowozu w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja profilaktyki i zabiegów medycznych na potrzeby diagnostyki w ramach regionalnych programów zdrowotnych w zakresie chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 2. Rozwój usług środowiskowych w CZP i innych formach środowiskowego wsparcia psychicznego dla dorosłych. 3. Opieka długoterminowa oraz paliatywna i hospicyjna osób starszych i z niepełnosprawnościami w formie zdeinstytucjonalizowanej, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – rehabilitacja medyczna⁴ – usługi społeczne (np. usługi opiekuńcze i asystenckie)

⁴ Wsparcie kierowane do osób znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno – ekonomicznej.

	<p>grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>– wsparcie psychologiczne i wytchnieniowe dla opiekunów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Poprawa ogólnej wydajności usług medycznych świadczonych w placówkach ochrony zdrowia, w tym w POZ/AOS (m.in. w zakresie wdrażania standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zatrudnienie koordynatora zdrowia). 5. Wsparcie personelu/kadr systemu ochrony zdrowia poprzez m.in. system zachęt. 6. Poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wdrożenie usług teleopieki/telemedycyny. 7. Usługi dowozu dla osób o ograniczonej mobilności m.in. w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych (door to door), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych lub zdrowotnych. 8. Poprawa dostępu do mieszkań o charakterze wspomaganych/chronionych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. 9. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej, w tym w szczególności dla pracowników opieki długoterminowej. 10. Wsparcie procesu DI placówek całodobowych, polegające na realizowaniu (w oparciu o posiadane zasoby) działań poza dotychczasowymi zadaniami, w tym m.in.: form wsparcia dziennego, środowiskowego, mieszkalnictwa wspomagane oraz uzyskanie i zmiana kompetencji pracowników. 11. Tworzenie i rozwijanie Centrów Usług Społecznych (CUS), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.
--	--	---

		<p>12. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do świadczenia usług społ. i zdrowotnych.</p> <p>13. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii.</p>
	<p>EFRR cs (v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie placówek opieki zdrowotnej w celu poprawy ogólnej wydajności i zwiększenia dostępności usług świadczonych przede wszystkim na niższych szczeblach opieki zdrowotnej oraz w szpitalach, o ile będą ukierunkowane na rozwój opieki jednodniowej i wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej komplementarne do usług zdrowotnych w cs (k) (typ wsparcia nr 1 i 3) i (d) (typ wsparcia nr 1 i 2). 2. Wzmocnienie roli podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w dostarczaniu dostępnych i dobrej jakości usług zdrowotnych, poprzez inwestycje infrastrukturalne i sprzęt (w tym zakup sprzętu i infrastruktury IT) - mające na celu stopniowe odwracanie piramidy świadczeń i ukierunkowane na poprawę dostępu do opieki na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich – komplementarne do usług zdrowotnych w cs (k) (typ wsparcia nr 1 i 4). 3. Wdrożenie standardu dostępności POZ/AOS dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze architektonicznym, cyfrowym, komunikacyjnym i organizacyjnym. Wsparcie to możliwe będzie także w powiązaniu z działaniami z EFS+ cs (k) (typ wsparcia nr 4), oraz w ramach cross-finansingu).

		<p>4. Zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług w zakresie opieki psychiatrycznej poprzez tworzenie CZP oraz innych form zgodnie z zasadą DI – komplementarnie do usług zdrowotnych w cs (k) (typ wsparcia nr 2).</p> <p>5. Inwestycje wspierające rozwój zdeinstytucjonalizowanej opieki zdrowotnej nad osobami starszymi i/lub z niepełnosprawnościami (np. tworzenie DDOM-ów) – komplementarne do usług zdrowotnych w cs (k) (typ wsparcia nr 3).</p> <p>6. Inwestycje wspierające rozwój zdeinstytucjonalizowanej opieki długoterm., paliatywnej oraz hospicyjnej – komplementarne do usług zdrowotnych w cs (k) (typ wsparcia nr 3).</p> <p>W ramach Programu nie będzie finansowana infrastruktura placówek świadczących usługi w formie instytucjonalnej oraz powodująca segregację społeczną i przestrzenną grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami będzie udzielane zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.</p>
<p>Artykuł 26 Rehabilitacja</p>	<p>EFS+ cs (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki</p>	<p>W przypadku osób starszych i z niepełnospr., w tym zamieszkujących tereny wiejskie, zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych możliwe będzie dzięki rozwojowi m.in. usług świadczonych drogą elektroniczną oraz komplementarnych usług społecznych takich jak usługi dowozu w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p>

	<p>skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja profilaktyki i zabiegów medycznych na potrzeby diagnostyki w ramach regionalnych programów zdrowotnych w zakresie chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 2. Rozwój usług środowiskowych w CZP i innych formach środowiskowego wsparcia psychicznego dla dorosłych. 3. Opieka długoterminowa oraz paliatywna i hospicyjna osób starszych i z niepełnosprawnościami w formie zdeinstytucjonalizowanej, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – rehabilitacja medyczna⁵ – usługi społeczne (np. usługi opiekuńcze i asystenckie) – wsparcie psychologiczne i wytchnieniowe dla opiekunów. 4. Poprawa ogólnej wydajności usług medycznych świadczonych w placówkach ochrony zdrowia, w tym w POZ/AOS (m.in. w zakresie wdrażania standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zatrudnienie koordynatora zdrowia). 5. Wsparcie personelu/kadr systemu ochrony zdrowia poprzez m.in. system zachęt. 6. Poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wdrożenie usług teleopieki/telemedycyny. 7. Usługi dowozu dla osób o ograniczonej mobilności m.in. w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych (door to door), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych lub zdrowotnych.
--	---	--

⁵ Wsparcie kierowane do osób znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno – ekonomicznej.

		<p>8. Poprawa dostępu do mieszkań o charakterze wspomaganych/chronionym dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.</p> <p>9. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej, w tym w szczególności dla pracowników opieki długoterminowej.</p> <p>10. Wsparcie procesu DI placówek całodobowych, polegające na realizowaniu (w oparciu o posiadane zasoby) działań poza dotychczasowymi zadaniami, w tym m.in.: form wsparcia dziennego, środowiskowego, mieszkalnictwa wspomagane oraz uzyskanie i zmiana kompetencji pracowników.</p> <p>11. Tworzenie i rozwijanie Centrów Usług Społecznych (CUS), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.</p> <p>12. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do świadczenia usług społ. i zdrowotnych.</p> <p>13. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii.</p>
<p>Artykuł 27 Praca i zatrudnienie</p>	<p>(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego, w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia,</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>1. Wsparcie na rzecz minimalizowania wykluczenia społecznego realizowane poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompleksowe programy aktywizacji osób biernych zawodowo oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem (aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna),

	<p>w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – usługi reintegracji społeczno-zawodowej realizowane w ramach CIS, KIS, WTZ⁶, ZAZ, z założeniem, wsparcia trwałego systemu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, tj. ścieżki przejścia z WZT do ZAZ lub innej formy zakładu pracy chronionej, a następnie na otwarty rynek pracy, – aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami (poprzedzona analizą potrzeb) w tym np.: staż, szkolenia, kursy, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, zatrudnienie wspomagane, zatrudnienie przejściowe (dzielenie jednego etatu przez kilku pracowników z niepełnosprawnościami, w zależności od ich możliwości do wykonywania czynności na stanowisku pracy), – tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych dla odbiorców usług w podmiotach reintegracyjnych, – działania na rzecz zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze, jako instrument w celu wzmacniania więzi, realizowany jedynie jako element kompleksowego projektu dot. włączenia społecznego. (...)
<p>Artykuł 28 Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna</p>	<p>(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego, w celu promowania równości</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>2. Wsparcie na rzecz minimalizowania wykluczenia społecznego realizowane poprzez:</p>

⁶ Wsparcie w ramach warsztatów terapii zajęciowej możliwe będzie po opracowaniu *Standardów funkcjonowania WTZ* w ramach projektu pn. *Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

	<p>szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<ul style="list-style-type: none">– kompleksowe programy aktywizacji osób biernych zawodowo oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem (aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna),– usługi reintegracji społeczno-zawodowej realizowane w ramach CIS, KIS, WTZ⁷, ZAZ, z założeniem, wsparcia trwałego systemu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, tj. ścieżki przejścia z WZT do ZAZ lub innej formy zakładu pracy chronionej, a następnie na otwarty rynek pracy,– aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami (poprzedzona analizą potrzeb) w tym np.: staż, szkolenia, kursy, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, zatrudnienie wspomagane, zatrudnienie przejściowe (dzielenie jednego etatu przez kilku pracowników z niepełnosprawnościami, w zależności od ich możliwości do wykonywania czynności na stanowisku pracy),– tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych dla odbiorców usług w podmiotach reintegracyjnych,– działania na rzecz zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze, jako instrument w celu wzmocnienia więzi, realizowany jedynie jako element kompleksowego projektu dot. włączenia społecznego. (...)
--	---	--

⁷ Wsparcie w ramach warsztatów terapii zajęciowej możliwe będzie po opracowaniu *Standardów funkcjonowania WTZ* w ramach projektu pn. *Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

	<p>EFRR cs (iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p>	<p>Decyzje o udzieleniu wsparcia powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalne, środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględnić indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki, z uwzględnieniem opcji zgodnych z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.</p> <p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie podmiotów świadczących usługi społeczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (dienne domy pomocy społecznej, dzienne domy pobytu, rodzinne domy pomocy, mieszkania chronione i wspomagane). 2. Inwestycje w infrastrukturę społeczną powiązaną z procesem integracji społeczno-zawodowej, w tym m.in. WTZ oraz ZAZ. 3. Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie CUS wspierające rozwój usług społecznych celem komplementarności interwencji z EFS+. 4. Rozwój infrastruktury dla usług zdeinstytucjonalizowanych. 5. Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie podmiotów świadczących rodzicielstwo zastępcze zawodowe, w tym rodzinnych domów dziecka. 6. Inwestycje w mieszkania chronione/wspomagane dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą i inne placówki o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.
--	---	--

		<p>7. Przekształcenie ośrodków wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz innych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zasób mieszkaniowy.</p> <p>8. Inwestycje w infrastrukturę mieszkalną, w tym lokale w ramach najmu socjalnego (np. oferowane przez społeczne agencje najmu), przeznaczoną zwłaszcza dla osób bezdomnych, rodzin w kryzysie (objętych interwencją kryzysową) oraz osób ze społeczności romskiej.</p> <p>9. Inwestycje w infrastrukturę służącą m.in. wzmocnieniu potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz realizacji usług społecznych, w tym z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (Opolski Inkubator Społeczny).</p>
<p>Artykuł 30 Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie</p>	<p>(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego, w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>3. Wsparcie na rzecz minimalizowania wykluczenia społecznego realizowane poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompleksowe programy aktywizacji osób biernych zawodowo oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem (aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna), – usługi reintegracji społeczno-zawodowej realizowane w ramach CIS, KIS, WTZ⁸, ZAZ, z założeniem, wsparcia trwałego systemu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, tj. ścieżki przejścia z WZT do ZAZ lub innej formy zakładu pracy chronionej, a następnie na otwarty rynek pracy,

⁸ Wsparcie w ramach warsztatów terapii zajęciowej możliwe będzie po opracowaniu *Standardów funkcjonowania WZT* w ramach projektu pn. *Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

		<ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami (poprzedzona analizą potrzeb) w tym np.: staż, szkolenia, kursy, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, zatrudnienie wspomagane, zatrudnienie przejściowe (dzielenie jednego etatu przez kilku pracowników z niepełnosprawnościami, w zależności od ich możliwości do wykonywania czynności na stanowisku pracy), – tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych dla odbiorców usług w podmiotach reintegracyjnych, – działania na rzecz zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze, jako instrument w celu wzmacniania więzi, realizowany jedynie jako element kompleksowego projektu dot. włączenia społecznego. (...)
	<p>EFRR cs (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki</p>	<p>Planowane typy przedsięwzięć:</p> <p>9. Rozwój obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym poprawa dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami (budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, zagospodarowania terenów wokół dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego możliwa jedynie jako element projektu),</p> <p>10. Rozwój działalności kulturalnej i aktywności kulturalnej (poprzez rozwój infrastruktury m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury, muzea), w tym wspieranie zaplecza dla utrzymania niematerialnego</p>

	<p>i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p>	<p>dziedzictwa kulturowego znajdującego się na krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz rzemiosła i dawnych zawodów,</p> <p>11. Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także poprzez proces digitalizacji,</p> <p>12. Projekty dotyczące nowych i innowacyjnych produktów w dziedzinie kultury i turystyki wynikające ze współpracy uczelni i szkół artystycznych i instytucji sektora kultury z przedsiębiorstwami i klastrami przemysłów kreatywnych,</p> <p>13. Inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe), w tym dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami,</p> <p>14. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo⁹ przestrzeni publicznych, mająca na celu realizację kompleksowych, zintegrowanych działań na rzecz: lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji,</p> <p>15. Małe inwestycje realizowane przez gminy we współpracy i w uzgodnieniu z przedstawicielami lokalnych społeczności i na rzecz tych społeczności, o charakterze m.in. prospołecznym, prozdrowotnym, kulturalnym, edukacyjnym,</p>
--	---	---

⁹ Działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, rozumianego w szczególności jako zwiększanie odporności lokalnej gospodarki, w tym infrastruktury, na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe.

		turystycznym – przedsięwzięcia o charakterze oddolnych inicjatyw (projekty grantowe), 16. Małe inwestycje realizowane przez organizacje pozarządowe na rzecz lokalnych społeczności w oparciu o diagnozę ich potrzeb, o charakterze m.in. prospołecznym, prozdrowotnym, kulturalnym, edukacyjnym, turystycznym – przedsięwzięcia o charakterze oddolnych inicjatyw (projekty grantowe).
--	--	--

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Departament Programowania Funduszy Europejskich
Opole, październik 2023 r.

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**Formularz zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta
związanych z realizacją projektu z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych (KPON)¹**

UWAGA !!!

**Zgłoszenie zostanie zarejestrowane i rozpatrzone jeżeli będzie spełniało warunki formalne
tj. wszystkie obligatoryjne punkty dokumentu zostaną wypełnione w sposób
umożliwiający identyfikację wymaganych danych.**

1. Dane zgłaszającego

Imię i nazwisko.....

Adres (e-mail lub stacjonarny).....

.....

Telefon (opcjonalnie)

Status zgłaszającego*:

- zgłaszający jest osobą z niepełnosprawnością lub jej opiekunem prawnym, ma interes faktyczny w zgłoszeniu nieprawidłowości
- inny zgłaszający

2. Jakiego beneficjenta dotyczy zgłoszenie:

Nazwa beneficjenta.....

¹ KPON – Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.)

Tytuł projektu lub numer umowy/decyzji o dofinansowanie projektu

.....

.....

.....

3. Jakie artykuły KPON zostały naruszone przez beneficjenta (proszę wpisać numery artykułów)

.....

.....

.....

4. Czy inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego powiązane z KPON zostały naruszone przez beneficjenta (jeśli tak, proszę wpisać nazwę aktu prawnego oraz numery artykułów/paragrafów)

.....

.....

.....

.....

5. Na czym polegała niezgodność projektu lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu z KPON (proszę opisać jakie konkretnie działania beneficjenta lub ich brak stanowi naruszenie KPON, wskazać konkretne zapisy np. umowy stażowej, dokumentacji rekrutacyjnej etc.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Dodatkowe informacje (można wpisać dodatkowe informacje dot. zgłoszenia lub zgłaszającego)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*Należy zaznaczyć właściwe

Zgodnie z art.13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. Nr 679/2016 (Dz. Urz. Unii Europejskiej L119 z 04.05.2016) informuję, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest:
Marszałek Województwa Opolskiego, ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
2. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych w UMWO możliwy jest pod numerem telefonu nr 77 541 64 50, kom. 511 731 676 lub adresem email: iod@opolskie.pl
3. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu:
realizacja zadań wynikających z przepisów prawa art. 6 ust. 1 lit. c, i art. 9 ust.2 lit. a,
- ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.
4. Odbiorcami Pana/Pani danych osobowych będą:
wyłącznie podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa.
5. Pana/Pani dane osobowe przechowywane będą przez okres – wynikający z przepisów prawa (JRWA).
6. Posiada Pani/Pan prawo do: żądania od administratora:
dostępu do danych osobowych, prawo do ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania.
7. Ma Pan/Pani prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego
– Urzędu Ochrony Danych Osobowych
8. Podanie danych osobowych: jest obligatoryjne na mocy przepisu prawa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Formularz zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów realizowanych przez IZ/IP lub działań IZ/IP związanych z wdrażaniem programu z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych (KPON)¹

UWAGA !!!

Zgłoszenie zostanie zarejestrowane i rozpatrzone jeżeli będzie spełniało warunki formalne tj. wszystkie obligatoryjne punkty dokumentu zostaną wypełnione w sposób umożliwiający identyfikację wymaganych danych.

1. Dane zgłaszającego

Imię i nazwisko.....

Adres (e-mail lub stacjonarny).....

.....

Telefon (opcjonalnie)

Status zgłaszającego*:

- zgłaszający jest osobą z niepełnosprawnością lub jej opiekunem prawnym, ma interes faktyczny w zgłoszeniu nieprawidłowości
- inny zgłaszający

2. Jakiej instytucji dotyczy zgłoszenie*:

- Instytucji Zarządzającej – Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego
- Instytucji Pośredniczącej – Wojewódzkiego Urzędu Pracy
- Instytucji Pośredniczącej – Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki

¹ KPON – Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.)

3. Jakie artykuły KPON zostały naruszone przez IZ/IP (proszę wpisać numery artykułów)

.....

.....

.....

4. Czy inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego powiązane z KPON zostały naruszone przez IZ/IP (jeśli tak, proszę wpisać nazwę aktu prawnego oraz numery artykułów/paragrafów)

.....

.....

.....

5. Na czym polegała niezgodność projektów realizowanych przez IZ/IP lub działań IZ/IP związanych z wdrażaniem programu z KPON (proszę opisać jakie konkretnie działania lub ich brak stanowi naruszenie KPON, wskazać konkretne zapisy np. z umowy, regulaminu wyboru projektów, procedury etc)

.....

.....

.....

.....

.....

6. Dodatkowe informacje (można wpisać dodatkowe informacje dot. zgłoszenia lub zgłaszającego)

.....

.....

.....

.....

.....

*należy zaznaczyć właściwe

Zgodnie z art.13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. Nr 679/2016 (Dz. Urz. Unii Europejskiej L119 z 04.05.2016) informuję, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest:
Marszałek Województwa Opolskiego, ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
2. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych w UMWO możliwy jest pod numerem telefonu nr 77 541 64 50, kom. 511 731 676 lub adresem email: iod@opolskie.pl
3. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu:
realizacja zadań wynikających z przepisów prawa art. 6 ust. 1 lit. c, i art. 9 ust.2 lit. a,
- ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.
4. Odbiorcami Pana/Pani danych osobowych będą:
wyłącznie podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa.
5. Pana/Pani dane osobowe przechowywane będą przez okres – wynikający z przepisów prawa (JRWA).
6. Posiada Pani/Pan prawo do: żądania od administratora:
dostępu do danych osobowych, prawo do ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania.
7. Ma Pan/Pani prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego
– Urzędu Ochrony Danych Osobowych
8. Podanie danych osobowych: jest obligatoryjne na mocy przepisu prawa

Załącznik nr 4 do *Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lista sprawdzająca do weryfikacji *Formularza zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu z KPON/ Formularza zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów realizowanych przez IZ/IP lub działań IZ/IP związanych z wdrażaniem programu z KPON*

L.p.	Pytanie	Tak/Nie/ND W przypadku zaznaczenia NIE należy uzasadnić	Uwaga
1.	Czy zgłaszający podał swoje dane: imię i nazwisko oraz adres (e-mail lub stacjonarny)		Zgodnie z § 8 ust. 1 <i>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków</i> (Dz. U. 2002 nr 5 poz. 46) „Skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania.” Zgłoszenia dot. niezgodności projektu/działania IZ/IP z KPON mają charakter skargi, więc IZ/IP/RFE stosuje analogiczne rozwiązanie.
2.	Czy zgłaszający określił swój status: „czy zgłaszający jest osobą z niepełnosprawnością lub jej opiekunem prawnym, ma interes faktyczny w zgłoszeniu nieprawidłowości” albo „inny zgłaszający”.		Zgodnie z zał. nr 3 <i>Procedura służąca do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programów do Wytycznych dotyczących zasad równościowych...</i> „Z uwagi na konieczność zapewnienia interesu faktycznego w zgłaszaniu podejrzeń o niezgodności projektów (operacji)/działań z KPON (tj. musi istnieć podstawa faktyczna dla danej osoby do złożenia skargi – np. konieczność zrealizowania swojego uprawnienia lub obowiązku), umożliwia się zgłoszenia tylko osobom z niepełnosprawnością lub ich przedstawicielowi ustawowemu (np. w przypadku osób niepełnoletnich lub ubezwłasnowolnionych). Jednocześnie, każdy inny podmiot/osoba – w tym również organizacje pozarządowe działające na rzecz dostępności lub

			<p>równego traktowania – będą mogli poinformować beneficjenta/ IP/IZ o zauważonych problemach, nieprawidłowościach, czy błędach związanych ze stosowaniem przepisów KPON w związku z realizacją projektu (operacji)/wdrażaniem programu (...)” W przypadku, gdy Zgłaszający nie wskaże swojego statusu, wówczas do Zgłaszającego kierowane jest wezwanie do złożenia uzupełnienia zapisów zgłoszenia.</p>
3.	<p>Czy zgłaszający zidentyfikował beneficjenta poprzez wskazanie jego nazwy oraz tytułu lub numeru projektu lub jakiej instytucji dotyczy zgłoszenie?</p>		<p>Zgodnie z zał. nr 3 <i>Procedura służąca do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programów do Wytycznych dotyczących zasad równościowych...</i> zgłoszenia będą mogły dotyczyć wszelkich działań podejmowanych przez instytucje/beneficjenta w związku z realizacją projektu. Zatem do rozpatrzenia zgłoszenia konieczna jest możliwość zidentyfikowania beneficjenta w pierwszej kolejności poprzez jego nazwę. Z uwagi na fakt, iż jeden podmiot może być beneficjentem oraz partnerem w wielu projektach wymagana jest identyfikacja projektu, którego naruszenie dotyczy. Jednoznacznie można zidentyfikować projekt jedynie poprzez jego nazwę lub numer nadany przy rejestracji wniosku o dofinansowanie. W przypadku zgłoszenia dotyczącego działań podejmowanych przez IP/IZ należy wskazać jakiej instytucji dotyczy zgłoszenie.</p> <p>W przypadku, gdy zgłaszający nie wskaże nazwy beneficjenta, numeru lub tytułu projektu lub nazwy instytucji wówczas do zgłaszającego kierowane jest wezwanie do złożenia uzupełnienia zapisów zgłoszenia.</p>

Załącznik nr 4 do *Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*

4	Czy zgłaszający wskazał jakie artykuły KPON zostały naruszone w projekcie/przez beneficjenta/IP/IZ?		<p>KPON ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, poprzez umożliwienie im rzeczywistego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na równi z innymi osobami. Aby zgłoszenie mogło być rozpatrzone zgłaszający zobowiązany jest wskazać numery artykułów KPON, które zostały naruszone przez beneficjenta/IZ/IP.</p> <p>W przypadku, gdy zgłaszający nie wskaże artykułów KPON, które zostały naruszone przez beneficjenta/IZ/IP, wówczas do zgłaszającego kierowane jest wezwanie do złożenia uzupełnienia zapisów zgłoszenia.</p>
5	Czy zgłaszający wskazał na czym polegała niezgodność projektu lub działań beneficjenta/IZ/IP związanych z realizacją projektu z KPON (jakie konkretnie działania beneficjenta/IZ/IP lub ich brak stanowi naruszenie zapisów KPON)		<p>Aby zgłoszenie mogło zostać rozpatrzone konieczne jest wskazanie konkretnych działań lub zaniedbań beneficjenta/IZ/IP, które zdaniem zgłaszającego stanowią naruszenie postanowień KPON.</p> <p>W przypadku, gdy zgłaszający nie wskaże, na czym polegała niezgodność projektu lub działań beneficjenta/IZ/IP związanych z realizacją projektu z KPON, wówczas do zgłaszającego kierowane jest wezwanie do złożenia uzupełnienia zapisów zgłoszenia.</p>

.....

Data

.....

Podpis osoby weryfikującej

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Opole,

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego (UMWO)/

Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki (OCRG)/

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu (WUP)/

Rzecznik Funduszy Europejskich (RFE)*

(WZÓR)

PROTOKÓŁ

przyjęcia ustnie wniesionego zgłoszenia dot. podejrzenia o niezgodności projektu/działań beneficjenta/IZ/IP z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych (KPON)

Dnia w UMWO/OCRG/WUP/RFE* stawił się:

1. Imię i nazwisko.....
2. Adresu zamieszkania (email lub stacjonarny).....
3. Status Zgłaszającego

który oświadczył, że wnosi ustnie zgłoszenie dot. podejrzenie o niezgodności z KPON

w przedmiocie /określenie przedmiotu wnoszonego zgłoszenia/ o następującej treści:

1. Nazwa beneficjenta, którego dotyczy zgłoszenie.....
2. Tytuł lub numer projektu/decyzji o dofinansowanie którego dotyczy zgłoszenie
3. Numery artykuły KPON, które zostały naruszone.....
4. Informacja czy inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego powiązane z KPON zostały naruszone tj. wskazanie aktu prawnego oraz numery artykułów/paragrafów.....
5. Na czym polega niezgodność projektu lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu z zapisami KPON.....
6. Dodatkowe informacje w temacie zgłoszenia.....

Załącznik nr 5 do *Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*

Zgłaszający załącza do protokołu następujące dokumenty:

- 1)
- 2)

Protokół został odczytany Zgłaszającemu.

Protokół sporządzono w oparciu o zapisy *Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programów* (przyjętej Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego nr...../..... z dnia

.....
(podpis przyjmującego zgłoszenie)

.....
(podpis Zgłaszającego)

* Wybrać właściwe

Załącznik nr 6 do *Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPN) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

(miejscowość, data)

(sygnatura z inicjały pracownika sporządzającego pismo)

Pan/Pani

(imię i nazwisko Zgłaszającego)

(adres Zgłaszającego)

Dotyczy: Wezwania do złożenia uzupełnień dotyczących pisma z dnia.../wyjaśnień dotyczących zgłoszenia (pełna nazwa zgłoszenia)

Szanowna/y Pani/Panie,

Dnia do Instytucji Zarządzającej (IZ)/Instytucji Pośredniczącej (IP)/ Rzecznika Funduszy Europejskich (RFE)* wpłynęło pismo w sprawie W związku z tym, że złożone pismo zawiera następujące braki formalne:

1.,
2.

nie jest możliwe należyte ustalenie przedmiotu zgłoszenia i rozpatrzenie go przez IZ/IP/RFE bez dostarczenia przez Pana/Panią ww. informacji.

W związku ze zgłoszeniem podejrzenia niezgodności projektu lub działań beneficjenta/IZ/IP (pełna nazwa zgłoszenia), które wpłynęło do IZ/IP/RFE pismem z dnia dotyczącym realizacji projektu (tytuł lub numer projektu) /działań IZ/IP* **proszę o przekazanie dodatkowych informacji** (wyjaśnień lub uzupełnień), w zakresie:

1.
2.

Uzupełnienia/wyjaśnienia należy przekazać **w terminie 7 dni** od dnia otrzymania niniejszego wezwania.

Jednocześnie informuję, że nieprzekazanie ww. uzupełnień/wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma spowoduje pozostawienie pisma/zgłoszenia bez rozpoznania.

Z poważaniem

* wybrać właściwe

Osoba do kontaktu: